

УДК 343.98

Діана Нодарівна ПНЧУК,

курсант групи ПС-442 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії ДДУВС доктор юридичних наук, доцент Пиріг І. В.

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ПІДОЗРЮВАНИХ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Найважливішим на початковому етапі розслідування будь-яких злочинів, вчинених неповнолітніми, є проведення допиту підозрюваного. Тактично правильно проведений допит дає можливість отримати важливу інформацію задля встановлення істини у кримінальному процесі.

Сутність допиту полягає в одержанні від допитуваних осіб показань стосовно будь-яких обставин, що підлягають доказуванню. Одержання інформації пов'язано з додержанням ряду процесуальних, психологічних та етичних вимог. Для ефективного проведення допиту слідчому необхідно добре розумітися в психології допитуваних, уміти налагоджувати з ними правильні взаємовідносини, уміло застосовувати до них різноманітні тактичні прийоми і методи психологічного впливу.

В цілому допит неповнолітньої особи проводиться за загальними правилами проведення допиту, передбаченими ст. 224 КПК України. Але існує декілька процесуально визначених особливостей, наведених у ст. 226 КПК України, у якій зазначено, що допит неповнолітньої особи проводиться у присутності законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря. Тривалість проведення допиту неповнолітнього має процесуальне обмеження у часі: не може тривати без перерви понад одну годину, а загалом – понад дві години на день.

Допит підозрюваного у віці від 14 до 18 років має низку особливостей, обумовлених морально-психологічними якостями зазначеної вікової групи, серед яких: менший, ніж у дорослих, обсяг знань і життєвого досвіду; слабка зосередженість; підвищена навіюваність; менший розвиток аналітичних навичок при сприйнятті і оцінці сприйнятого; схильність до фантазування; емоційність суджень і дій тощо.

У ході підготовки до допиту необхідно одержати відомості про рівень розвитку неповнолітнього, його інтереси, нахили, звички, родинну мікросферу, взаємовідносини з іншими особами. У ході вибору моменту і тактики допиту неповнолітнього підозрюваного необхідно враховувати його психологічний стан. Зазвичай це емоційне збудження в поєднанні з пригніченістю від незвичної обстановки. Почати слід з бесіди про умови життя, навчання чи роботи, та виховання підлітка, про коло його інтересів, захоплень. Неповнолітній може охоче розповідати про себе і своїх друзів, вважаючи, що ці питання не мають відношення до вчиненого злочину. Після проведення бесіди із докладним викладом біографічних даних йому необхідно доступно та детально пояснити, у вчиненні якого кримінального правопорушення він підозрюється.

Дуже важливим є правильне формулювання питань. Вони повинні бути конкретні, не складні і не містити фактичних даних, здатних виступати підказкою для підлітка. Не варто забувати про таку його рису, як сугестивність, тобто здатність легко коритися чужому впливові.

Вагомим при проведенні допиту є демонстрація слідчим своєї поінформованості про обставини вчиненого злочину. Однак це повинні бути справжні відомості, отримані з протоколу огляду місця події, показань свідків тощо. Використання елемента раптовості при пред'явленні підозрюваному не дуже значного, але переконливого доказу здатне схилити його до необхідності говорити правду. При посиланні на алібі слід враховувати, що підлітки зазвичай задалегідь його не готують. Тому деталізуючі питання про місце, час, спільні дії з іншими особами тощо та відповіді підозрюваного на них, які зафіксовані в протоколі допиту, допоможуть надалі виявити неспроможність його посилань на алібі.

Отже, допит є однією з найбільш інформативних слідчих дій на стадії досудового розслідування. Правильно побудований і тактично грамотно проведений допит неповнолітніх підозрюваних дає можливість отримати важливу інформацію та сприяє вирішенню завдань кримінального провадження.

Одержано 17.04.2018

УДК 343.13

Дар'я Сергіївна ГОРЕЛІК,

курсант групи КП-645 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: викладач кафедри кримінального процесу ДДУВС Бойко О. П.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВІДНЕСЕННЯ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДО СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Законодавець у новому Кримінальному процесуальному кодексі України до кола посадових осіб та органів, що належать до сторони обвинувачення, відніс оперативні підрозділи. Так, у §2 гл. 3 КПК визначено сторону обвинувачення й ст. 41 КПК до сторони обвинувачення віднесено й оперативні підрозділи. Тобто, оперативні підрозділи, відповідно до положень чинного кримінального процесуального законодавства України, за своїм процесуальним статусом поділяються на: 1) оперативні підрозділи, що забезпечують отримання доказів стороною обвинувачення у кримінальному провадженні; 2) оперативні підрозділи як суб'єкти кримінального процесуального доказування (оперативні підрозділи детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України).

У відповідності до ч. 2 ст. 41 КПК України під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого. При цьому співробітники оперативних підрозділів не мають